

М.І. ТЕЛЕГУНЬ, *к. е. н., доцент,
кафедра бухгалтерського обліку,
Сумський національний аграрний університет*

УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Бухгалтерський облік відіграє дуже важливу роль в діяльності суб'єкта господарювання. Це незаперечна істина, яку відкидати може тільки неосвічена людина. Ведення обліку господарської діяльності в різні історичні епохи доведено історичними фактами.

В Україні організація бухгалтерського обліку врегульовується Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, іншими нормативно-правовими актами.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачається, що, бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку.

Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих документів.

Приведені вище твердження (із Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні») покликані забезпечити ведення бухгалтерського обліку та забезпечити об'єктивні та реальні дані про активи, зобов'язання і капітал підприємства.

Практика показує, що насправді суб'єкти господарювання не зацікавлені в веденні бухгалтерського обліку, як це вимагає Закон. Першочергове місце в обліку займає так званий «податковий облік». Його виникнення зумовлене появою Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», яким було перекреслено важливість даних бухгалтерського обліку для цілей оподаткування і всі господарюючі суб'єкти були вимушені вивчати та виконувати вимоги щодо організації та ведення вимог зазначеного закону щодо записів про виникнення валових доходів, валових витрат, амортизацію з метою оподаткування тощо. Дані бухгалтерського обліку майже нікого не цікавили крім самих господарюючих суб'єктів.

Для уникнення оподаткування або зменшення суми оподаткованого прибутку підприємства вдавались (вдаються) до різних схем, наприклад, створення так званих «одноденних підприємств», через які оформлялись різні господарські операції, проводилось переписування документів за фактичними операціями але за іншою датою чи сумою, оформлення та проведення неіснуючих господарських операцій по витратах, адже на реальний фінансовий результат підприємства це ніяк не впливає.

Декларативність бухгалтерського обліку призвела до появи необлічених активів, навіть окремих виробництв, а значить продукції, а значить доходів, що не оподатковувались.

Наступна сходинка в цій сумній історії – зарплата в конвертах. Адже вона виникла не зразу, а лише як результат наявності в підприємствах не облічених грошових коштів, тобто, коштів завдяки виникненню тіньової економіки. Хоча чиновники вважають, що зарплата в конвертах це результат високої ставки оподаткування заробітної плати, але вони глибоко помиляються, бо навіть при зниженні ставки нарахування на заробітну плату ця схема не зникне, адже ніколи ніхто не відмовляється від зайвих грошей. Великі підприємства: заводи, аграрні холдинги, (про невеликі підприємства і говорити не варто) навіть банки видають зарплату в конвертах (коли раніше таке було!!). Чомусь нікому із чиновників та високопосадовців не приходить на думку законність джерел виникнення таких значних коштів. Ніхто не ставить

просте питання: де взяли для цього гроші? А відповідь дуже проста: це не облічені кошти, що появились і появляються як результат декларативності ведення бухгалтерського обліку. А ведення податкового обліку не прив'язаного до результатів господарської діяльності підприємства, не підтвердженого перевіреними даними бухгалтерського обліку в значній мірі сприяє подальшому розвитку цієї сумної історії.

На сьогодні в Україні бухгалтерський облік в прямому розумінні можна зустріти тільки в бюджетних установах та державних підприємствах, завдяки суворому державному контролю. В підприємствах, що створені на засадах приватної власності бухгалтерський облік часто поділений на дві бухгалтерії: для себе та для звітності. Основна спрямованість праці бухгалтера направлена на задоволення вимог податківців щодо надання податкової звітності та сплату податків різного роду.

Незалежному аудиторському контролю підлягають незначний перелік підприємств, зокрема: відкриті акціонерні товариства, підприємства - емітенти облігацій, професійні учасники ринку цінних паперів, фінансові установи та інших суб'єкти господарювання, звітність яких відповідно до законодавства України підлягає офіційному оприлюдненню.

Отже, декларативність ведення бухгалтерського обліку в Україні зумовила виникнення таких негативних явищ:

1. Виникнення тіньової економіки.
2. Виплата заробітної плати в конвертах.
3. Недовіра до економічних показників статистичної звітності.
4. Неможливість отримати об'єктивні дані про собівартість продукції, а значить про економічно обґрунтований рівень цін та товари та послуги.

Не варто відкидати в цих процесах корумпованість та зв'язок бізнесу і влади.

Як вихід із ситуації, що склалась, вважаємо, що необхідно:
- поставити питання на державному рівні про обов'язковість ведення бухгалтерського обліку всіма суб'єктами господарювання;

- забезпечити керівникам підприємств відповідність даних податкової та статистичної звітності даним бухгалтерського обліку;

- оподаткування прибутку підприємств здійснювати за даними бухгалтерського обліку;

- в умовах кризи важливим буде відновити державний контроль за достовірністю даних бухгалтерського обліку для всіх суб'єктів господарювання.

- застосовувати до порушників ведення бухгалтерського обліку суворі міри покарання у вигляді значної суми штрафів, що спонукатиме до дотримання правильності ведення бухгалтерського обліку та оподаткування.

Вважаємо, що ревізія (контроль) бухгалтерського обліку не є втручанням у його господарську діяльність, як це трактують чиновники. А відсутність будь-якого контролю вже призвела до відсутності об'єктивних економічних показників, виникнення тіньової економіки та інших негативних явищ.

УКД 657.1

А.А. УРБАНОВИЧ, *магістр,*
Луцький національний технічний університет

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

На сучасному етапі розвитку економіки в цілому і підприємства вчасності важко переоцінити вагу бухгалтерського обліку. Саме він дає інформацію для керівництва, менеджерів та власників, яка згодом використовується при прийнятті управлінських рішень. Тому питання організації облікового процесу є одним із найважливіших, оскільки правильна та раціональна його організація дасть змогу отримувати правдиву інформацію про фінансові результати діяльності підприємств.

Сьогодні обліковий процес у нашій державі регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і положеннями (стандартами) бухгалтерського